

Sairaalapapin ydinosaamiskuvaus

KIRKKOHALLITUS[†]

Kirkon ammattien ydinosaamiskuvaukset

Ydinosaamiskuvaukset kuvaavat koko ammattikunnan osaamista, ei yksilökohtaista osaamista. Ydinosaamiskuvaukset ovat siksi kattavia ja laaja-alaisia.

Kirkon ammattien ja erityistehtävien ydinosaaminen muodostuu sekä ammatillisesta ydinosaamisesta että kirkon ammattien yhteisestä ydinosaamisesta.

Ydinosaamiskuvausten sisällöllinen lähtökohta on kirkon missio.* Se on kirkon työn perusta ja pohja, josta kirkon erilaiset tehtävät saavat sisältönsä ja perustelunsa.

Piispainkokous hyväksyi papin ydinosaamiskuvauksen 18.5.2020 ja kirkkohallituksen täysistunto muut ydinosaamiskuvaukset 21.4.2020 sekä sunnuntion ydinosaamiskuvauksen 22.2.2022. Verkkosivuston on tuottanut Kirkkohallitus.

* Kirkon ammattien ja erityistehtävien ydinosaamiselle keskeistä on kirkon missio (*Missio Dei*). Tätä kirkko toteuttaa kokonaisvaltaisesti: kohtaamalla, kutsumalla, palvelemalla ja kertomalla hyvästä sanomasta.

1. Yhteinen ydinosaminen
2. Lastenohjaaja
3. Varhaiskasvatuksen ohjaaja
4. Perheneuvoja
5. Oppilaitostyöntekijä
6. Vammais- ja viittomakielisen työn työntekijä
7. Diakonian viranhaltija
8. Suntio
9. Lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaaja
10. Nuorisotyönohjaaja
11. Sairaalapappi
12. Pappi
13. Kanttori

Tausta

Tässä dokumentissa kuvataan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon sairaalapapeille ominaista, koko työuran aikaista ydinosaamista. Kaikkien sairaalapappien osaaminen ei ole samanlaista. Jokaisen yksilöllinen osaaminen muodostuu omanlaisekseen koulutuksen, työtehtävien, toimintaympäristön ja työn tavoitteiden pohjalta. Ydinosaaminen koostuu tiedoista, taidoista ja kyvyistä. Niitä hyödynnetään, sovelletaan ja kehitetään työn ammatillisissa konteksteissa.

Ydinosaamisen käsitteistä

Ydinosaamisen kuvaamisessa on käytetty termejä osaaminen, taito ja ammatillinen kyky. Osaaminen on näistä käsitteistä laajin ja tarkoittaa tiedon ja taidon hallintaa, soveltamista, hyödyntämistä ja kehittämistä sekä tunteiden ja asenteiden tiedostamista.

Taito kuvaa sitä, miten osaaminen ilmenee käytännössä. Taidoista yksi esimerkki ovat itsesäätelytaidot, jotka mahdollistavat tietoisien, tilanteenmukaisen toiminnan.

Ammatilliset kyvyt tarkoittavat yleistettyä käsitystä ammatissa tarvittavista ominaisuuksista, asenteista ja kyvykkyyksistä, joita osaamisen syntyminen edellyttää ja jotka mahdollistavat osaamisen kehittymisen. Lisäksi tarvitaan kykyä itsereflektioon, joka mahdollistaa oman toiminnan arvioinnin. Itsereflektioon kuuluu esimerkiksi omien asenteiden, käsitysten tai näkemysten tiedostaminen.

Ydinosaaminen kehittyi tutkintoon johtavassa koulutuksessa sekä työelämässä ja täydennyskoulutuksessa. Ydinosaamiskuvausta käytetään esimerkiksi

- opiskeluaikana oman ammatillisen identiteetin sekä ammatin kokonaiskuvan muodostamisessa
- työuran aikana esimerkiksi ammatillisen identiteetin ja oman kehittymisen peilinä sekä esimiestyössä kehityskeskustelujen, osaamisen kehittämisen ja rekrytoinnin osana
- kirkon ammattien esittelemisessä muun muassa verkostoyhteistyössä
- koulutuksen kehittämisessä.

Kirkon työ terveydenhuollossa ja sairaalapapin virka

Sairaalapapin virkaan vaaditaan teologian maisterin tutkinto, johon sisältyvät piispainkokouksen määrittelemät opinnot sekä pappisvihkimys. Valintakriteereinä ovat lisäksi soveltuvuus tehtävään (psykologinen soveltuvuusarviointi) sekä sairaalasielunhoidon erityiskoulutus tai sitoutuminen sen suorittamiseen.

Sairaalapapin työ on kirkon erityistehtävä. Se edellyttää erityistä osaamista ja koulutusta. Sairaalapapin ydinosaaminen perustuu kirkon sairaalasielunhoidon perustehtävään, arvoperustaan, tavoitteisiin ja toimintaympäristön haasteisiin. Kirkon sairaalasielunhoito tukee potilasta ja läheisiä sairauden, luopumisen ja kuoleman kriiseissä sekä terveydenhuollon henkilökuntaa hoitotyön arjessa ja vaativissa hoitotilanteissa.

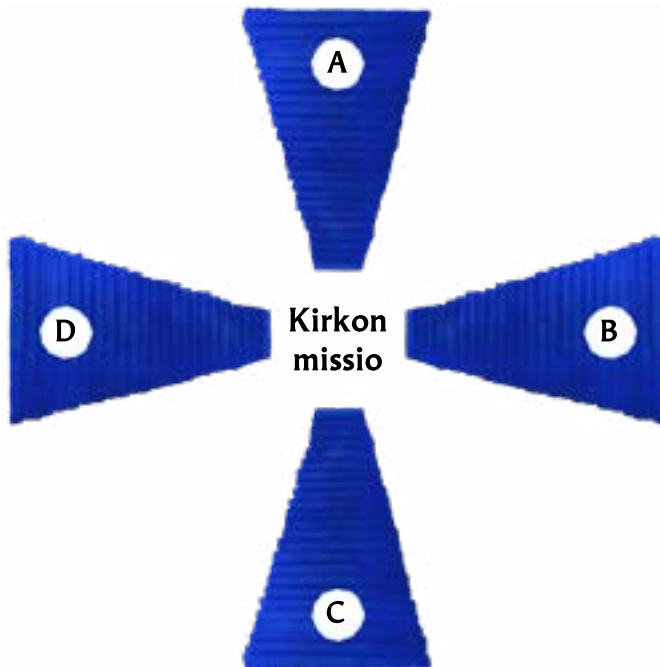
Sairaalasielunhoito on kirkon psykososiaalista tukea terveydenhuollon ympäristössä. Sairaalapappi työskentelee seurakunnan palveluksessa terveyden- tai sosiaalihuollon yksikössä: sairaalassa, kotisairaalassa, kotisairaanhoidossa, palveluasumisen yksiköissä ja avohoidossa.

Sairaalapapin ydinosaaminen

Sairaalapapin ammatillinen ydinosaaminen muodostuu ammatillisesta ydinosaamisesta ja kirkon ammattien yhteisestä ydinosaamisesta. Perustana on papin ydinosaaminen.

Sairaalapapin ammatillinen ydinosaaminen kuvaa sitä ammatin ydintä, joka erottaa sen muista ammateista. Sen osa-alueet ovat vuorovaikutusosaaminen, teologinen ja arvo-osaaminen, toimintaympäristö- ja yhteisöosaaminen sekä työelämä- ja kehittämisosaaminen.

Kirkon ammattien yhteinen ydinosaaminen yhdistää kirkon eri ammattiteja ja kuvaa osaamista, jota tarvitaan erityisesti hengellisessä työssä.

- A) Vuorovaikutusosaaminen
- B) Teologinen ja arvo-osaaminen
- C) Työelämä- ja kehittämisosaaminen
- D) Toimintaympäristö- ja yhteisöosaaminen

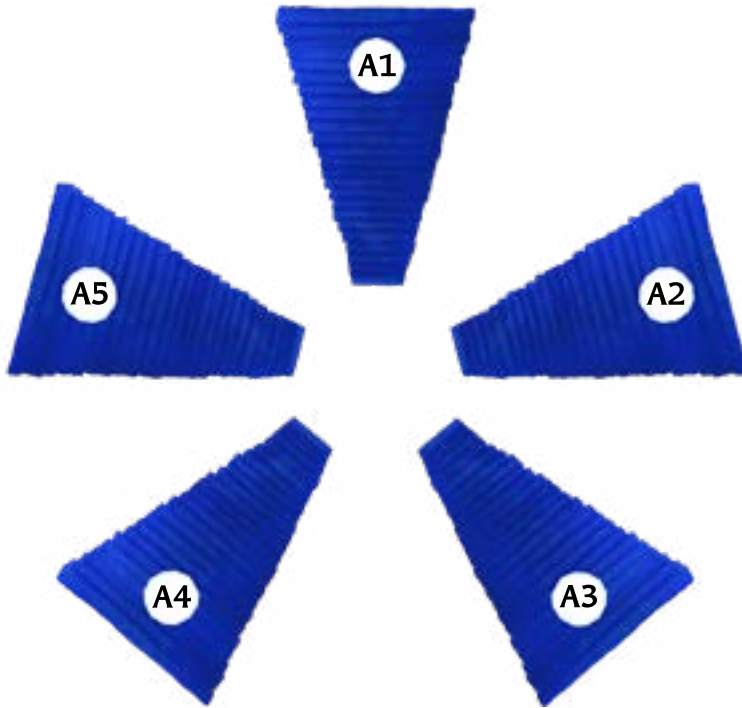
Sairaalapapin ammatillinen ydinosaaminen

A) Vuorovaikutusosaaminen

Sairaalapappi työskentelee asiakaslähtöisesti. Pyrkimyksenä on auttaa ihmistä olemassaoloa koskevien (eksistentiaaliset kysymykset), henkisten ja hengellisten asioiden käsittelyssä ja syvässä ymmärtämisessä. Työ on sielunhoidollista, läsnä olevaa ja ihmisen henkilökohtaista kasvua tukevaa kohtaamista. Sielunhoitoon kuuluvat kaikki elämän merkityksellisyyteen, ihmissuhteisiin ja arkielämään liittyvät asiat.

Sairaalapappi kohtaa myös psyykkisessä kriisissä olevia, traumatisoituneita ja eri tavoin oireilevia ihmisiä sekä heidän läheisiään sairauden, kriisien ja menetysten keskellä. Hän osallistuu kriisi- ja suuronnettomuuksien jälkihoitoon. Sairaalapappi toimii terveydenhuollon henkilökunnan tukena ja on mukana moniammatillisten tiimien toiminnassa oman alansa asiantuntijana.

Ihmisten auttaminen edellyttää ihmisen psyyken ja psyykkisen oireilun tuntemista. Sairaalapapilla tulee olla hyvät vuorovaikutus- ja tiimityötaidot ja osaamista kohdata ja käsitellä ahdistavia tunteita, elämän kriisitilanteita, kuolemaa sekä eksistentiaalisia ja hengellisiä kysymyksiä.

- A1) Vuorovaikutusosaaminen kriisissä olevan kanssa**
- A2) Vuorovaikutusosaaminen traumatisoituneen kanssa**
- A3) Ohjausosaaminen**
- A4) Viestintäosaaminen**
- A5) Digitaalinen vuorovaikutusosaaminen**

A1) Vuorovaikutusosaaminen kriisissä olevan ihmisen kanssa edellyttää

- taitoa tunnistaa sosiaalisia tilanteita, ihmisten välisiä suhteita ja ihmisen psyykkisten prosessien vaiheita
- kykyä tunnistaa omat ja toisen rajat ja voimavarat sekä taitoa toimia niitä kunnioittaen
- kykyä epävarmuuden sietämiseen ja ei-tietämiseen sekä taitoa luoda luottamuksellinen ja turvallinen tila asioille, joita ihminen haluaa käsitellä
- kykyä tunnistaa tunteita ja taitoa tunnetyöskentelyyn
- kykyä kuunnella myötäeläen ja empaattisesti sekä taitoa olla sensitiivisesti läsnä
- kykyä itsereflektioon ja oman toiminnan sopeuttamiseen tilanteen vaatimalla tavalla.

A2) Vuorovaikutusosaaminen traumatisoituneen ihmisen kanssa edellyttää

- kykyä luoda turvallinen ilmapiiri ja luottamuksellinen vuorovaikutussuhde
- taitoa tunnistaa traumaperäisiä stressireaktioita ja traumaoireita
- taitoa työskennellä ristiriitaisuuksien ja epäloogisuuksien keskellä.

A3) Ohjausosaaminen edellyttää

- taitoa tunnistaa yksilön ja ryhmän kehitysvaiheita, tarpeita ja voimavaroja tiedostaen elämäntilanteiden tai sairauden aiheuttamat erityistarpeet
- taitoa tunnistaa yhteisön kehitysvaiheita, tarpeita ja voimavaroja tiedostaen yhteisön perustehtävän vaikutukset
- taitoa tunnistaa oman persoonan ja vuorovaikutustavan vaikutuksia ohjaustyössä sekä taitoa asettaa itselle tätä koskevia kehitystehtäviä
- taitoa ottaa vastaan ja käsitellä vaikeita tunteita ryhmässä ja yhteisössä.

A4) Viestintäosaaminen edellyttää

- taitoa hahmottaa oma rooli yhteisölähtöistä työtä tekevänä kirkon viestijänä
- taitoa toimia viestijänä toimintaympäristön tarpeet ja toimintatavat (viestintäkanavat, kieli ja viestintätyyli) huomioiden.

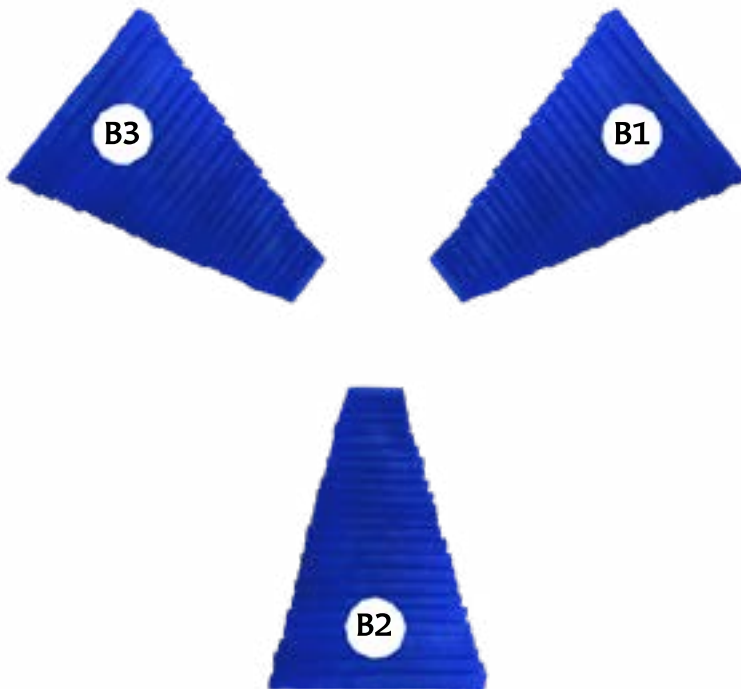
A5) Digitaalinen vuorovaikutusosaaminen edellyttää

- kykyä ymmärtää digiviestinnän ja sosiaalisen median toimintaperiaatteet ja niiden vaikutukset viestintään
- taitoa huomioida asiakkaiden/potilaiden ja toimintaympäristön erityistarpeet monikanavaisessa viestinnässä.

B) Teologinen ja arvo-osaaminen

Sairaalasielunhoidon arvot ovat pyhän kunnioitus, vastuullisuus, oikeudenmukaisuus ja totuudellisuus. Ne kumpuavat kirkon perustehtävästä ja olemuksesta arvoyhteisönä. Työn visiona on huolehtia siitä, että ihmiset saavat elämäntilanteessaan apua ja tukea.

Jokainen ihminen kohdataan ainutlaatuisena, arvokkaana yksilönä, vakaumusta kunnioittaen. Sairaalasielunhoitaja rohkaisee toivon kohtaamalla ihmisiä sensitiivisesti, läsnä ollen ja kiireettömästi. Työn arvot näkyvät asiakaslähtöisenä ja toimintaympäristön huomioonottavana työotteena, kollegiaalisuutena ja erilaisissa verkostoissa tapahtuvana yhteistyönä. Sairaalapappi toimii asiantuntijana eksistentiaalisissa, henkisissä, hengellisissä, eettisissä ja uskonnollisissa kysymyksissä.

B1) Arvo-osaaminen

B2) Kristillisen uskon tulkinta-osaaminen

B3) Kirkon perustehtävän mukainen osaaminen

B1) Arvo-osaaminen edellyttää

- kykyä tunnistaa ja tuntea elämän monimuotoisuus ja jokaisen ihmisen arvo
- taitoa tukea ihmisarvoa kaikissa tilanteissa
- kykyä tunnistaa toisen ihmisen rajat ja taitoa toimia niitä kunnioittaen
- kykyä toimia itse ja edistää lähimmäisyyttä, oikeudenmukaisuutta, rauhaa ja luomakunnan eheyttä
- taitoa tukea ihmisiä sairaudessa, luopumisen prosesseissa ja kuolemassa
- taitoa tunnistaa ja käsitellä yksilöä ja yhteisöjä koskevia eettisiä kysymyksiä erityisesti terveyteen ja sairauteen liittyen
- taitoa soveltaa sairaalasielunhoidon eettisiä periaatteita omassa toiminnassa
- taitoa osallistua omassa työssä ja työyhteisöissä sekä yhteiskunnassa käytävään arvokeskusteluun.

B2) Kristillisen uskon tulkintaosaaminen edellyttää

- kykyä tunnistaa oman teologisen ajattelun lähtökohdat ja taitoa suhteuttaa ne kirkon arvoperustan mukaisesti terveydenhuollon ympäristössä tehtävään työhön
- taitoa tunnistaa sielunhoidollisia tarpeita ja tukea ihmistä eksistentiaalisissa, vakaumuksellisissa, henkisissä ja hengellisissä kysymyksissä sekä elämän mielekkyyden pohdinnassa
- taitoa käyttää kristittynä olemisen perustana Raamattua, rukousta, ehtoollista ja jumalanpalvelusta tilanteeseen sopivalla tavalla.

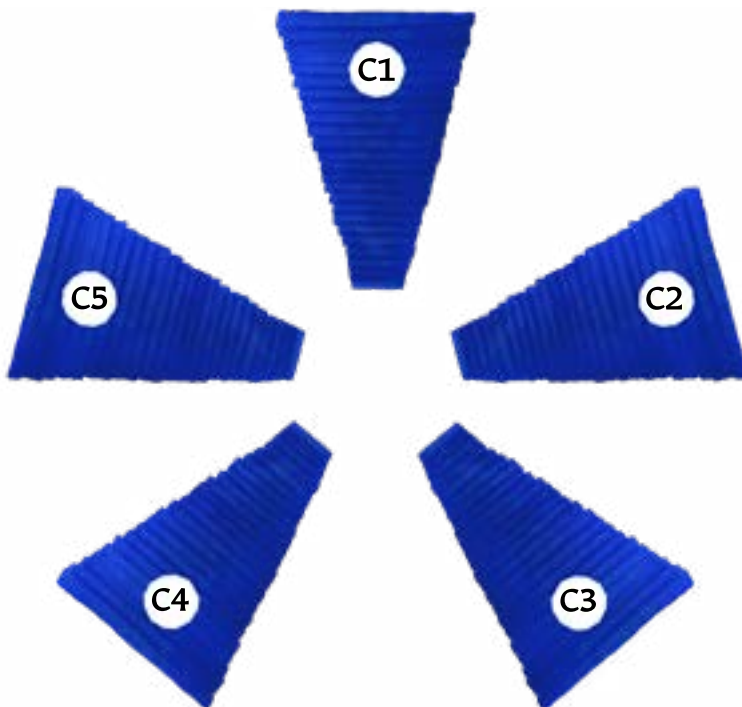
B3) Kirkon perustehtävän (missio) mukainen osaaminen edellyttää

- kykyä kunnioittaa erilaisia vakaumuksia ja ymmärtää uskonnon harjoittamiseen liittyvien perinteiden merkitys ja luonne
- taitoa tunnistaa erilaisia katsomuksia ja niiden ilmenemismuotoja sekä tukea ihmisiä heidän vakaumuksensa mukaan
- taitoa käydä vuoropuhelua eri tavalla uskovien ja eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa
- taitoa soveltaa Raamatun ja kirkon opin sisältöä ihmisten elämään sekä toteuttaa kirkollisia toimituksia, hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia ihmisläheisesti, tilanteen ja terveydenhuollon toimintaympäristön huomioiden.

C) Työelämä- ja kehittämisosaaminen

Sairaalapappi kehittää työtään asiakaslähtöisesti yhteistyössä terveydenhuollon henkilökunnan kanssa. Hän huomioi toimintaympäristön erityispiirteet. Ihmisten ammattitaitoinen palvelu edellyttää koulutukseen ja työnohjaukseen osallistumista sekä verkostoissa toimimiseen liittyvää osaamista.

Sairaalapappi on työpaikkapappi. Hän tukee terveydenhuollon henkilökuntaa ja hoitoyhteisöä sekä toimii työalaansa liittyvien asioiden asiantuntijana. Tarvittavan koulutuksen käyneet sairaalapapit toimivat työnohjaajina.

- C1) Kehittämisosaaminen
- C2) Prosessi- ja johtajuusosaaminen
- C3) Hallinnon ja talouden osaaminen
- C4) Turvallisuusosaaminen
- C5) Työyhteisöosaaminen

C1) Kehittämisosaaaminen edellyttää

- taitoa havainnoida kirkon sekä terveyden- ja sosiaalihuollon sisäistä ja ulkoista toimintaympäristöä, analysoida muutoksia, kehittämistarpeita ja tulevaisuuden kehityssuuntia
- taitoa tunnistaa omaa asiantuntijuutta ja osaamisen kehittämistarpeita sekä hankkia itselle tulevaisuuden tarpeita huomioivaa koulutusta
- taitoa suunnitella ja toteuttaa koulutusta ja toimia asiantuntijana omaa työalaaan liittyvissä asioissa erilaisia pedagogisia menetelmiä hyödyntäen.

C2) Prosessi- ja johtajuusosaaminen edellyttää

- kykyä itseohjautuvuuteen ja taitoa kehittää itsensä johtamista
- taitoa luoda ja toimia moniammatillisissa tiimeissä havainnoiden, tunnistuen ja hyödyntäen erilaista osaamista ja sen myötä tukea kyseisen osaamisen kehittymistä
- kykyä toimia eettisesti, vastuullisesti ja turvallisuutta lisäten omassa työyhteisössä
- kykyä tunnistaa omat kehitystarpeet tiimin jäsenenä.

C3) Hallinnon ja talouden osaaminen edellyttää

- taitoa tunnistaa seurakunnan, kirkon ja terveydenhuollon päätöksentekojärjestelmä, hallinnollinen rakenne ja niiden merkitykset työlle
- taitoa soveltaa kirkon ja terveydenhuollon lainsäädäntöä ja suosituksia omassa työssä
- taitoa huomioida omassa toiminnassa tietosuoja- ja vaitiolosäädökset ja osaltaan turvata potilaan/ asiakkaan yksityisyyden suoja ja yhdenvertaisuus.

C4) Turvallisuusosaaminen edellyttää

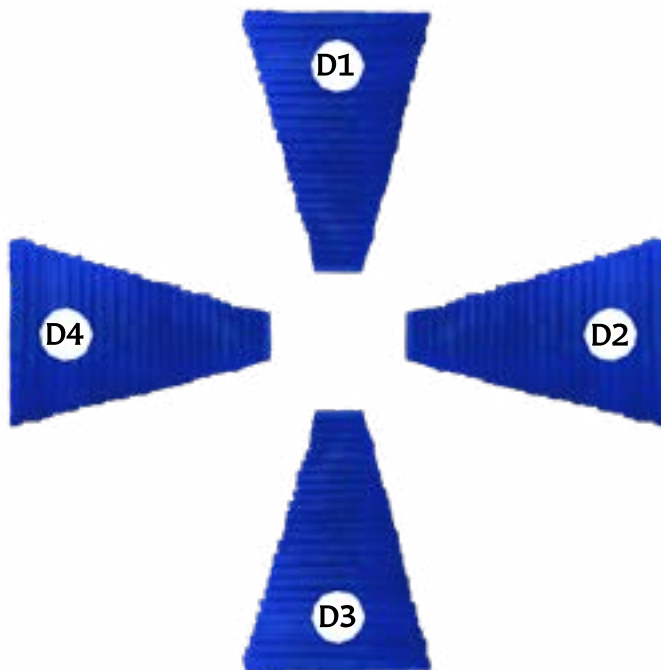
- taitoa ennakoida ja tunnistaa kriisi- ja muut poikkeavat tilanteet sekä työskennellä niissä hyödyntäen omaa asiantuntijuutta ja ammattiroolia tilanteen ja toimintaympäristön edellyttävällä tavalla.

C5) Työyhteisöosaaminen edellyttää

- taitoa jäsentää työ osaksi kirkon perustehtävää ja osaksi yhteisöä, jossa työskentelee
- taitoa asettaa työn tavoitteet potilaan tarpeiden ja toimintaympäristön tavoitteiden mukaisiksi
- taitoa luoda työlle toimiva rakenne ja huolehtia työn rajoista
- taitoa työskennellä yhdessä toisten kanssa luovasti, kannustavasti ja vastuullisesti potilaan/asiakkaan hyvän kokonaisvaltaisen hoidon toteutumiseksi
- taitoa etsiä yhteistyökumppaneita ja verkostoitua monipuolisesti.

D) Toimintaympäristö- ja yhteisöosaaminen

Sairaalapappi on tarvittaessa yhteydessä erilaisiin uskonnollisiin ja vakaamuksellisiin yhteisöihin ja hankkii potilaalle tämän toivomaa sielunhoidollista tukea. Lisäksi hänen tehtäviinsä kuuluu kriisi- ja suuronnettomuuksien jälkihoitoon liittyvä yhteistyö poliisi- ja pelastusviranomaisten kanssa. Sairaalapappi toimii kouluttajana ja koordinoi uskonnollista toimintaa sairaalassa: hän osallistuu henkisten, hengellisten, uskonnollisten ja eettisten kysymysten pohdintaan henkilökunnan kanssa.

D1) Yhteisöosaaminen

D2) Verkosto-osaaminen

D3) Vaikuttamisosaaminen

D4) Kestävän kehityksen osaaminen

D1) Yhteisöosaaminen edellyttää

- kykyä hahmottaa oma rooli ja suhde terveydenhuollon henkilöstöön, järjestöjen edustajiin, vapaaehtoistoimijoihin ja muihin yhteistyökumppaneihin sekä kykyä toimia yhteistyössä heidän kanssaan potilaan ja hoivayhteisön parhaaksi.

D2) Verkosto-osaaminen edellyttää

- taitoa rakentaa verkostoja, kumppanuuksia ja yhteisiä foorumeita sekä sovittaa yhteen erilaisia tavoitteita
- taitoa rakentaa yhteistyömalleja sekä toimia tiimityötä edistävällä ja tukevalla tavalla.

D3) Vaikuttamisosaaminen edellyttää

- kykyä arvioida kriittisesti omaa työalaa, terveydenhuoltoa ja kirkkoa koskevaa yhteiskunnallista keskustelua
- taitoa osallistua omaan työalaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun kirkon ja työalan edustajana
- taitoa kuulla potilaita, läheisiä ja henkilökuntaa ja määritellä oman vaikuttamistoiminnan tavoitteet ja toimintalinjat sen mukaisesti.

D4) Kestävän kehityksen osaaminen edellyttää

- taitoa toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti terveydenhuollon ympäristössä
- taitoa edistää kestävää kehitystä terveydenhuollossa.

KIRKKOHALLITUS[†]